

ADVIESNOTA voor burgemeester en wethouders

Openbare besluitenlijst

Zaaknummer: 14995-2026

Medewerker	:	Britt Oostveen
Team	:	Ruimtelijke Realisatie
Datum	:	21 april 2026
Portefeuillehouder	:	wethouder Marcel Blind

BIJLAGEN:
AFSTEMMING MET ☒ anders, nl. Portefeuillehouder wethouder M. Blind ☒ Openbaar ☐ Vertrouwelijk
ONDERWERP Maatwerkoplossing spuitzonering Scherpenzeelseweg tussen 13 en 15 te Wijhe

BESLUIT burgemeester en wethouders

- In te stemmen met het verder in procedure brengen van het woningbouwinitiatief aan de Scherpenzeelseweg tussen 13 en 15 te Wijhe, op basis van een maatwerkoplossing met betrekking tot spuitzonering, dat voor deze ontwikkeling is opgesteld.
Voorwaarde bij dit advies is dat:
 - de initiatiefnemer van de ontwikkeling vooraf duidelijk door ons als gemeente geïnformeerd is over de juridische en gezondheidsrisico's die hij neemt;
 - er door de gemeente met initiatiefnemer afspraken worden gemaakt over het informeren van de toekomstige bewoners van de locatie over de mogelijke gezondheidsrisico's als gevolg van het afwijken van de geldende normafstand van 50 meter.

SAMENVATTING

Aan de Scherpenzeelseweg tussen nummers 13 en 15 te Wijhe ligt een plan voor het realiseren van een woning. Voor deze locatie is al eerder een principebesluit en een besluit op een maatwerkoplossing m.b.t. spuitzonering door het college genomen. Aan de overzijde van de Scherpenzeelseweg ligt een agrarisch perceel waarvan de eigenaar niet bereid is een privaatrechtelijke verklaring te tekenen waarmee hij afstand doet van het recht op gewasbescherming. Daarvan werd in het eerdere advies wel uitgegaan. Naar aanleiding hiervan en recente jurisprudentie hebben we een aangepaste onderbouwing ontvangen waarom spuitzonering in deze specifieke situatie afgeweken kan worden van de 50 meter spuitzone. Het college van B&W is voorgesteld in te stemmen met deze onderbouwing onder voorwaarden.

AANLEIDING

Ontvangen locatiespecifiek onderzoek bij de ontwikkeling aan Scherpenzeelseweg tussen nummer 13 en 15. Voor deze ontwikkeling is in een eerder stadium al een principebesluit (15766-2024) en een besluit op een maatwerkoplossing m.b.t. spuitzonering (47855-2025) door het college afgegeven. In dat laatste advies gingen we er vanuit dat er overeenstemming was met de eigenaar van het tegenovergelegen perceel over een spuitzone van 50 meter. De ontwikkeling is onderdeel van het plan van een agrarisch ondernemer die deelneemt aan de landelijke LBV regeling, waarmee hij zijn agrarische bedrijf stopt. Dit zorgt voor stikstofreductie.

BEOOGD RESULTAAT

Het verder in procedure brengen van de ontwikkeling.

KADER

De onderbouwing ziet op de planologische onderbouwing van het spuitzone-aspect ten behoeve van een BOPA-procedure voor de realisatie van een vrijstaande woning aan de Scherpenzeelseweg. Het plangebied ligt aan de westzijde van de weg, tussen twee bestaande woningen, en vormt een open plek in de bestaande lintbebouwing. Aan de overzijde van de Scherpenzeelseweg ligt een agrarisch perceel met een omvang van circa 6.000 m², waar mogelijk gewasbeschermingsmiddelen zouden kunnen worden gebruikt. Omdat de eigenaar van dit perceel geen privaatrechtelijke verklaring wil afgeven, is beoordeeld of spuitzonering planologisch een beletsel vormt voor het initiatief.

Juridische context

Er is momenteel geen wettelijke norm voor spuitzonering; het Rijk werkt aan een afwegingskader, maar op korte termijn verwachten we hier geen duidelijkheid over. In de praktijk wordt op basis van jurisprudentie doorgaans een afstand van 50 meter aangehouden tussen een locatie waar gewasbeschermingsmiddelen worden gebruikt en een nieuwe gevoelige functie. Afwijken van deze norm is mogelijk met een deugdelijke, locatiespecifieke onderbouwing, maar een wetenschappelijk kader hiervoor ontbreekt voorlopig. Privaatrechtelijke afspraken met agrariërs zijn onvoldoende; borging moet publiekrechtelijk plaatsvinden via het omgevingsplan of maatwerkvoorschriften.

Gezondheid

Onder de Omgevingswet is een gezonde leefomgeving (ETFAL) een belangrijk uitgangspunt. De GGD adviseert om blootstelling aan gewasbeschermingsmiddelen zoveel mogelijk te beperken. Omdat er geen wetenschappelijk onderbouwde veilige afstand bestaat, wordt geadviseerd een zo groot mogelijke afstand aan te houden tussen landbouwgrond en gevoelige bestemmingen zoals woningen. Een haag biedt geen bewezen bescherming tegen blootstelling. Daarnaast is het belangrijk bewoners te informeren over manieren om blootstelling te beperken.

Samenvatting locatiespecifieke onderbouwing

Bij de beoordeling is uitgegaan van de maximale planologische mogelijkheden van het agrarische perceel, conform vaste jurisprudentie. De gebruikelijke richtafstand van 50 meter tussen gevoelige functies en agrarische percelen waar gewasbeschermingsmiddelen kunnen worden toegepast, geldt echter niet als harde norm. Afwijking daarvan is toegestaan wanneer op basis van locatiespecifieke omstandigheden gemotiveerd kan worden aangetoond dat het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen niet voorzienbaar is.

Uit de onderbouwing volgt dat het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen op dit specifieke perceel niet redelijkerwijs te verwachten is. Het perceel heeft een beperkte omvang (0,6 hectare) en een onregelmatige, langgerekte vorm, waardoor machinale bespuiting technisch niet uitvoerbaar is. De benodigde werk- en keeppaden zouden een onevenredig groot deel van het perceel innemen, waardoor effectieve teelt niet mogelijk is. Daarnaast is boom- of fruitteelt op een perceel van deze omvang financieel-economisch onrendabel. Handmatige bespuiting vormt geen realistisch alternatief voor boom of fruitteelt en leidt bovendien niet tot relevante drift richting de woning.

Het langdurige feitelijke gebruik van het perceel als grasland en paardenwei, zoals blijkt uit luchtfoto's over de periode 2006–2025, ondersteunt deze conclusie. Doorslaggevend is echter dat op objectieve gronden is vastgesteld dat teelt met gebruik van gewasbeschermingsmiddelen technisch en economisch niet

haalbaar is. Daarmee is voldaan aan het criterium dat de Afdeling bestuursrechtspraak hanteert om af te wijken van de maximale planologische invulling (ECLI:NL:RVS:2026:1410).

De aangehaalde jurisprudentie bevestigt dat maatwerk bepalend is en dat ook bij aanzienlijk kleinere afstanden dan 50 meter een ontwikkeling aanvaardbaar kan zijn, mits dit locatiespecifiek goed wordt onderbouwd. In vergelijking met die uitspraak is de situatie aan de Scherpenzeelseweg zelfs gunstiger, omdat het hier gaat om een klein perceel waarop bespuiting feitelijk niet aannemelijk is.

Tot slot wordt geconcludeerd dat privaatrechtelijke medewerking van de eigenaar van het agrarische perceel geen planologisch vereiste is. Wij maken een zelfstandige publiekrechtelijke afweging in het kader van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties. Op basis van de uitgevoerde beoordeling vormt het spuitzone-aspect geen beletsel en is de BOPA planologisch aanvaardbaar. Geadviseerd wordt de ontwikkeling verder in procedure te brengen met deze onderbouwing.

Kanttekeningen bij onderbouwing zijn:

De onderbouwing gaat ervan uit dat het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen hier niet te verwachten is, terwijl het perceel planologisch wel een agrarische bestemming houdt. Een belangrijk argument is dat teelt economisch niet rendabel is, maar dat wordt juridisch niet altijd gezien als een harde uitsluiting. De afstand tussen de woning en het agrarische perceel is met circa 5 meter erg klein, waardoor de situatie extra kritisch kan worden bekeken, zeker omdat geen aanvullend onderzoek is gedaan. Tot slot is kleinschalig of handmatig gebruik van middelen niet volledig uitgesloten, maar vooral globaal als niet relevant beoordeeld.

ARGUMENTEN VOOR

- Het plan kan zoals voorgesteld in procedure worden gebracht. Hiermee wordt een bijdrage geleverd aan het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit en de maatschappelijke opgave voor de realisatie van woningen.
- Er is binnen afzienbare termijn geen landelijke wetgeving te verwachten, waardoor we waarschijnlijk nog langere tijd in een onduidelijke situatie verkeren. Voor dit initiatief is op korte termijn duidelijkheid gewenst. Dit komt doordat het initiatief al lang loopt, er al een principebesluit ligt vanuit het college én er tijdsdruk is in verband met de termijnen die gelden voor deelnemers aan de LBV-regeling om aan de regeling te voldoen.
- In geval van bezwaren betekent dit mogelijk dat een rechter gaat toetsen of de daadwerkelijk juridisch houdbaar is. Dit kan bijdragen aan het scheppen van meer duidelijkheid over wat er juridisch wel en niet kan.
- De locatie ligt in een kernrandzone en is daarmee (zoals o.a. in de omgevingsvisie beschreven) een wenselijke locatie om woningbouw te realiseren vanuit vrijkomende agrarische bebouwing (VAB).

ARGUMENT TEGEN

- Er is een risico dat er bezwaar wordt ingediend op de plannen. Het is onzeker of de onderbouwing standhoudt bij 1) de bezwaarschriftencommissie en 2) een rechter wanneer sprake is van beroep. Een eventuele gang naar de rechter heeft voor een initiatiefnemer als gevolg dat er pas na maanden of wellicht jaren duidelijkheid is of de omgevingsvergunning uiteindelijk al dan niet onherroepelijk is of mogelijk vernietigd wordt.
- Gezondheid is in het huidige omgevingsrecht een belangrijk onderwerp. Ook in onze omgevingsvisie wordt genoemd dat we streven naar een veilige en gezonde fysieke leefomgeving voor alle inwoners. Door mee te gaan in de onderbouwing van het adviesbureau wijken we af van de huidige norm van 50 meter. Er is een risico dat we de fysieke leefomgeving hiermee onveilig maken voor inwoners.

RISICO'S

Er is een reëel risico wat betreft het aspect spuitzonering, maar bij een eventuele rechtsgang ondersteunt het adviesbureau van het opgestelde locatiespecifiek onderzoek ons. De initiatiefnemer is door ons als gemeente geïnformeerd over de juridische en mogelijke gezondheidsrisico's die hij neemt.

FINANCIËN

Een eventuele rechtsgang vraagt om extra ambtelijke inzet.

DUURZAAMHEID

Het voorstel heeft aan de ene kant een negatieve invloed op duurzaamheid omdat we het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen minder inperken dan de huidige juridische norm.

Het initiatief is echter onderdeel van deelname aan de LBV-regeling. De deelname aan deze regeling zorgt voor stikstofreductie en draagt daarmee juist bij aan duurzaamheid.

PARTICIPATIE

Geen participatie.

COMMUNICATIE

Geen actieve communicatie.

PLANNING EN UITVOERING

Na instemming van het college wordt het woningbouwinitiatief aan de Scherpenzeelseweg tussen 13 en 15 te Wijhe verder in procedure gebracht.